INTENTIEVERKLARING DUURZAME BETONKETEN IN DE WONING- EN UTILITEITSBOUW EN VASTGOED ONTWIKKELING, OPGESTELD DOOR EEN COALITIE VAN DEELNEMENDE PARTIJEN

Partijen onderstrepen de volgende intentie:

Doel

Het doel van deze intentieverklaring Duurzame betonketen in de Burgerlijke en Utiliteitsbouw (B&U) en het logistiek/industrieel vastgoed is om de verduurzaming van de betonketen te versnellen. Deze groep van deelnemende partijen volgt de ambitie om in 2030 t.o.v. 1990 conform het Betonakkoord tenminste 70% CO_2 te reduceren binnen de betonketen en 100% circulair te zijn.

Intentie

De Deelnemende Partijen spreken de intentie uit om:

- de betonketen uit te dagen om te versnellen in de verduurzaming;
- de gerealiseerde milieuimpact te rapporteren via een uniforme monitoringsystematiek;
- 10% - 20% van haar contracten (in volume) uit te vragen op het niveau van koploper waarden en de rest op dat van peloton waarden die de ingestelde, onafhankelijke expertcommissie beton in de tijd tot 2030 formuleert;
- onderling actief kennis en ervaring te delen, zodat de verduurzaming versneld wordt. Ze onderstrepen daarbij dat het niet gaat om uitwisseling van concurrentiegevoelige informatie en dat ze uiteraard binnen de grenzen van het mededingingsrecht opereren;
- de geleerde lessen te bundelen en beschikbaar te stellen.

Aanpak

Uitgangspunt is de koploper-peloton aanpak. Deze is erop gericht om via een grote groep vastgoedontwikkelaars, beleggers, vastgoedvermogensbeheerders, (ontwikkelende) bouwers en woningcorporaties die ambitie willen tonen (de koplopers), het duurzaamste dat in de markt beschikbaar is, uit te vragen. Dat wil zeggen betoninnovaties die ambitieus zijn maar wel op TRL (Technical Readiness Level) 8/9 (niveau van opschalen en vermarkten) zitten. Hiermee worden innovaties op het gebied van CO_2, milieuimpact in bredere zin en circulariteit gerealiseerd in het materiaal zelf, in de productie, de uitvoering op de bouwplaats en keten. De opgedane ervaringen en daarbij behorende prestatieverbeteringen die koplopers realiseren, worden vertaald naar contracteisen waaraan de volgers in de markt (‘het peloton’) na 2-3 jaar moeten voldoen. In de uitvraag bepaalt de dan bekende ‘start bouw datum’ de te behalen prestatie voor dat project. Elke deelnemende partij zegt toe vanaf 2026 10% - 20% van haar contracten (in m^3 beton) uit te vragen op het niveau van koploper waarden en de rest op dat van peloton waarden. Door het hanteren van deze aanpak ontstaat er een sterke pull naar zowel de bouwers als de betonleveranciers om hoge duurzaamheidsprestaties te leveren.

Aanbestedings- en inkoopeisen beton

1. Duurzaamheidsprestaties voor het materiaal beton: de MKI/CO_2 prestatie voor koploper- en peloton waarde (zie bijlage 1).
2. Good housekeeping maatregelen die tijdens de betonproductie en uitvoering van het project genomen kunnen worden en leiden tot CO_2 reductie (zie Koers naar 2030).
3. Overige CO_2 reducerende en circulaire maatregelen zoals bijvoorbeeld verlaging van de CO_2 uitstoot van transport worden stapsgewijs in de komende jaren geïntroduceerd.

Gunningscriteria

Het ministerie van IenW onderzoekt op dit moment hoe gunningscriteria op projectniveau in wetgeving vormgegeven kunnen worden. Daarin worden thema's betrokken als circulair en materiaalarm ontwerpen en hergebruik. Zodra deze regeling van kracht wordt, wordt de uitwerking van gunningscriteria aan deze intentieverklaring toegevoegd.

Deelnemende partijen

Diverse partijen hebben reeds een eerdere versie van deze intentieverklaring ondertekend op 11 juni 2024 en ondersteunen deze geactualiseerde versie. Dit zijn de volgende partijen: Dura Vermeer, Heijmans, BAM, TBI-bouwondernemingen J.P. van Eesteren, ERA Contour, Hazenberg en Koopmans, Synchroon, Achmea Real Estate, BPD | Bouwfonds Gebiedsontwikkeling en Rijksvastgoedbedrijf.

De volgende, nieuwe partijen ondertekenen deze intentieverklaring:

3W real estate, a.s.r. real assets gebiedsontwikkeling, Aalberts, AM, AW Groep, BakkersHommen, Blauwhoed, De Nijs, Delta Development Nederland, DHG, Edge, Montea, Prologis, Provast, Stebru Ontwikkeling, Sustay, Trebbe, Van Wijnen, VanWonen, VORM en Wonen Limburg.

Steunverklaring

De volgende deelnemers aan het CO_2 commitment materiaalgebonden emissies steunen de Intentieverklaring Duurzame Betonketen: Achmea Real Estate, de Alliantie, Altera, Amvest, a.s.r. real assets, Bouwinvest, CBRE Investment Management, Eigen Haard, NLV, Rochdale, Stadgenoot, Vesteda, Woonstad Rotterdam, Woonzorg Nederland en Ymere. Samen zijn deze partijen goed voor meer dan 60 miljard euro aan belegd vermogen en tienduizenden nieuwe geplande huurwoningen in de komende jaren.

Bijlage 1

Milieuprestatie-eisen verduurzaming betonketen in de bouw voor de periode 2026-2027 met een doorkijk naar 2030

Milieuprestatie-eisen verduurzaming materiaal beton

De peloton (plafond)- en koploperwaarden voor beton die hieronder staan vermeld, sturen direct op het materiaal zelf, inclusief good housekeeping maatregelen. Bij veel bouwprojecten heeft het materiaal de meeste milieuimpact. In de komende 2 jaar zullen op basis van opgedane ervaringen door koplopers ook compacte richtinggevende waarden stapsgewijs worden geïntroduceerd voor overige CO_2 reducerende en levensduur-verlengende maatregelen in de keten zoals bijvoorbeeld verlaging van de CO2 uitstoot van transport, levensduur verlenging, hergebruik en circulair bouwen en construeren.

De plafond- en koploperwaarden voor milieu impact en de streef- en limietwaarden voor secundair materiaalgebruik zijn in onderstaande tabellen vastgesteld voor een periode van 3 jaren.

Jaarlijks zal een update plaatsvinden van de tabellen. Het jaartal duidt op het moment van toepassen van het beton zodat bij langdurige projecten de impact van betondelen dus over de tijd ook steeds duurzamer wordt.

MKI plafond- en koploperwaarden in €/m³ beton (LCA A1 set A1 t/m A3)

Categorie (expositie)	plafondwaarde			Koploperwaarde		
	2025	**2026**	**2027**	**2025**	**2026**	**2027**
Ongewapend	10,2	9,5	8,8	7,4	7,1	6,7
Binnen	10,8	10,1	9,4	7,9	7,5	7,2
Buiten	11,7	10,9	10,1	8,4	8,0	7,6
Agressief	12,8	11,9	11,0	9,2	8,8	8,3

CO_2 impact plafond- en koploperwaarden in kg/m³ beton (LCA A1 set A1 t/m A3)

Categorie (expositie)	plafondwaarde			koploperwaarde		
	2025	**2026**	**2027**	**2025**	**2026**	**2027**
Ongewapend	157	145	133	109	103	97
Binnen	169	156	143	117	111	104
Buiten	183	169	155	126	119	112
Agressief	202	186	171	139	131	123

Streefwaarden beton recycling in % toeslagmateriaal (zand en grind)

Categorie (expositie)	Streefwaarde			limietwaarde		
	2025	**2026**	**2027**	**2025**	**2026**	**2027**
Ongewapend	25%	25%	25%	35%	35%	35%
Binnen	15%	15%	15%	25%	25%	25%
Buiten	5%	5%	5%	15%	15%	15%
Agressief	0%	0%	0%	5%	5%	5%

De basis voor bovenstaande getallen is uitgebreid beschreven in de rapportage die op de website van het Betonakkoord staat. Er zijn in die rapportage uitzonderingen en opslagen benoemd die een betonproducent kan aanhouden zodat alle beton binnen de genoemde waarden kan worden geproduceerd. De achterliggende complexiteit is voor opdrachtgever minder van belang.

Plafondwaarden of koploperwaarden

Met plafondwaarden is er een hogere milieu impact toelaatbaar dan wanneer koploperwaarden worden toegepast. Ten opzichte van het huidig gemiddelde beton wordt met plafondwaarden circa 25% milieuwinst geboekt en met koploperwaarden 40%.

Min of meer alle betoncentrales in Nederland kunnen voor alle sterkte- en milieuklassen beton met koploperwaarden leveren. Dit beton verhardt meestal wat langzamer dan beton met een hogere milieu impact. De aannemer kan zijn bouwmethode en/of bouwplanning hierop afstemmen en dan is de impact op kosten relatief beperkt of zelfs niet van toepassing. Met gebruik van plafondwaarden voor in het werk gestort beton worden de meest vervuilende bouwmethoden uitgesloten.

Voor de meeste prefab beton leveranciers is het mogelijk beton met plafondwaarden toe te passen, met geringe investeringen en aanpassingen van grondstoffen en betonmengsels die weinig tot geen invloed hebben op de kostprijs. Het kost circa 1 à 2 jaar om dergelijk aanpassingen door te voeren. Daarom zijn er ook voor korte tijd toeslagen op de impact die prefab beton mag maken. Koploperwaarden zijn voor prefab beton leveranciers veel uitdagender en deze kunnen relatief grote investeringen of het gebruik van aanzienlijk duurdere grondstoffen vergen. Enkele leveranciers hebben die aanpassingen al gedaan en passen deze ook al in hun productie toe.

In contracten zou bijvoorbeeld kunnen worden opgenomen dat alle beton binnen plafondwaarden moet worden geproduceerd en dat een hoger percentage van het in het werk gestorte beton aan koploperwaarden moet voldoen dan prefab beton.

Streefwaarden en limietwaarden

Grondstoffenwinning wordt een steeds grotere uitdaging en heeft aanzienlijke impact op het landschap en de natuur. In bredere zin is een transitie naar een circulaire economie gaande waarin beton een belangrijke rol kan spelen. Op dit moment wordt ~10% van het sloopbeton gerecycled naar nieuw beton; dat percentage moet de komende jaren flink gaan stijgen. Ook wordt er gewerkt aan aanpassing van de normen, zodat de kwaliteit van beton recycling materalen wordt verbeterd.

Met de vastgestelde streefwaarden voor het gebruik van grof en fijn granulaat als vervanging van grind en zand is er een balans gekozen tussen het beschikbare aanbod en de minimale kwaliteit van de granulaten. Met de limietwaarden is het in technische zin verantwoord toe te passen aandeel granulaten bepaald bij hoge kwaliteit traditioneel gebroken betonpuin. Met slim breken zijn de hogere percentages verantwoord toe te passen, maar de beschikbaarheid daarvan is nog onvoldoende voor een bredere toepassing.

Concept bestektekst

Onderstaand is een concept bestektekst opgenomen voor toepassing van duurzaam beton volgens het Betonakkoord. Niet in plaats van MPG of sturende MKI eisen, maar juist in aanvulling daarop.

Met verwijzing naar de rapportage van het Betonakkoord dient beton te worden toegepast met de volgende milieuprestaties:

- *Alle beton toe te passen met plafondwaarden / koploperwaarden waarbij de CO_2/MKI waarden moeten worden aangehouden*

    - *Van het toe te passen transportbeton dient ..% te voldoen aan de koploperwaarden**
    - *Van het toe te passen prefab beton dient ..% te voldoen aan de koploperwaarden**
- *Alle beton dient met streefwaarden / limietwaarden voor recycling toeslagmateriaal te worden toegepast***

* Deze regels vervallen als de keuze is gemaakt alle beton met koploperwaarden toe te passen
** Deze regel is facultatief op te nemen